EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 5. 2022
COM(2022) 625 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Švédska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Švédska na rok 2022

{SWD(2022) 625 final} - {SWD(2022) 640 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Švédska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Švédska na rok 2022

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii[1], a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh[2], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241[3], ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieva k hospodárskej obnove a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a zároveň posilňuje odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Okrem toho prispieva aj k posilneniu udržateľných verejných financií a k podpore rastu a tvorby pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte. Maximálny finančný príspevok pre členský štát v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti [bol] aktualizovaný [XX.] júna 2022 v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241.

---

1 Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

2 Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

3 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

(2) Komisia 24. novembra 2021 prijala ročný prieskum udržateľného rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2022. Náležite zohľadnila spoločný záväzok k ďalšiemu vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv vyhláseného Európskym parlamentom, Radou a Komisiou 17. novembra 2017, opätovne potvrdený na sociálnom samite v Porte v máji 2021. Európska rada 25. marca 2022 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2022. Komisia 24. novembra 2021 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej určila Švédsko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné hĺbkové preskúmanie[4]. V ten istý deň Komisia prijala aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2022, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, prijatý Radou 14. marca 2022.

(3) Invázia Ruska na Ukrajinu, ktorá nasledovala po globálnej pandémii, výrazne zmenila geopolitický a hospodársky kontext. Vplyv tejto inváze na hospodárstva členských štátov sa prejavil napríklad vyššími cenami energií a potravín a horšími vyhliadkami rastu. Vyššie ceny energií majú negatívny dosah predovšetkým na najzraniteľnejšie domácnosti, ktoré žijú v energetickej chudobe alebo sú ňou ohrozené. Okrem toho EÚ zažíva bezprecedentný prílev ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny. V tejto súvislosti bola 4. marca 2022 prvýkrát aktivovaná smernica o dočasnej ochrane[5], ktorou sa vysídleným osobám z Ukrajiny udeľuje právo na oprávnený pobyt v EÚ, ako aj prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave, trhu práce, zdravotnej starostlivosti, bývaniu a sociálnemu zabezpečeniu.

(4) Vzhľadom na rýchlo sa meniacu hospodársku a geopolitickú situáciu bude európsky semester v roku 2022 pokračovať v rozsiahlej koordinácii hospodárskych politík a politík zamestnanosti a zároveň sa bude vyvíjať v súlade s požiadavkami na vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako sa uvádza v ročnom prieskume udržateľného rastu na rok 2022. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa vykonávali prijaté plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány riešia všetky príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v cykloch semestra 2019 a 2020 alebo ich významnú podskupinu. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019 a 2020 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli revidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241, a to popri všetkých odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných do dátumu predloženia zmeneného plánu.

(5) Všeobecná úniková doložka je aktívna od marca 2020[6]. Komisia vo svojom oznámení z 3. marca 2021[7] vyjadrila názor, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať po celkovom posúdení stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň

---

[4] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25).

[5] Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1).

[6] Oznámenie Komisie Rade o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu, Brusel, 20. 3. 2020, COM(2020) 123 final.

[7] Oznámenie Komisie Rade – Rok od vypuknutia pandémie COVID-19: reakcia fiškálnej politiky, Brusel, 3. 3. 2021, COM(2021) 105 final.

hospodárskej činnosti v EÚ alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Zvýšená neistota a výrazné riziká horšieho než očakávaného vývoja v súvislosti s hospodárskym výhľadom v kontexte vojny v Európe, bezprecedentných zvýšení cien energie a pokračujúcich narušení dodávateľských reťazcov si vyžadujú predĺženie všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu aj na rok 2023.

(6) V súlade s prístupom uvedeným v stanovisku Rady z 18. júna 2021 ku konvergenčnému programu na rok 2021 sa zámery fiškálnej politiky v súčasnosti najlepšie merajú ako zmena primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení), s vylúčením dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19, ale so započítaním výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, vo vzťahu k strednodobému potenciálnemu rastu[8]. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky a s cieľom posúdiť, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou, sa pozornosť venuje aj vývoju primárnych bežných výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19) a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov[9].

(7) Komisia 2. marca 2022 prijala oznámenie, ktoré obsahovalo všeobecné usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023 a ktorého cieľom bolo podporiť prípravu programov stability a konvergenčných programov členských štátov, a tým posilniť koordináciu politík[10]. Komisia konštatovala, že na základe makroekonomického výhľadu prognózy zo zimy 2022 bude v roku 2023 zrejme vhodné prejsť z podporných súhrnných zámerov fiškálnej politiky z rokov 2020 – 2022 na všeobecne neutrálne súhrnné zámery fiškálnej politiky, pričom treba pohotovo reagovať na vyvíjajúcu sa hospodársku situáciu. Komisia oznámila, že fiškálne odporúčania pre jednotlivé členské štáty na rok 2023 by mali byť aj naďalej diferencované, pričom by sa v nich mali zohľadňovať možné cezhraničné účinky presahovania. Komisia vyzvala členské štáty, aby usmernenia zohľadnili vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch. Komisia sa zaviazala, že bude pozorne monitorovať hospodársky vývoj a podľa potreby upraví svoje politické usmernenia, a to najneskôr v rámci jarného balíka semestra koncom mája 2022.

(8) Pokiaľ ide o fiškálne usmernenia poskytnuté 2. marca 2022, vo fiškálnych odporúčaniach na rok 2023 je zohľadnený zhoršený hospodársky výhľad, zvýšená neistota a ďalšie riziká horšieho než očakávaného vývoja, ako aj vyššia inflácia v porovnaní so zimnou prognózou. Na základe uvedených skutočností je v rámci fiškálnej reakcie nutné zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako aj prostredníctvom cielených a dočasných opatrení zachovať kúpnu silu najzraniteľnejších domácností s cieľom zmierniť vplyv zvýšenia cien energie a pomôcť obmedziť inflačné tlaky vyplývajúce z druhotných účinkov; fiškálna politika musí byť aj naďalej pružná, aby sa mohla prispôsobiť rýchlo sa

---

8 Odhady týkajúce sa zámerov fiškálnej politiky a ich zložiek uvedené v tomto odporúčaní sú odhady Komisie založené na predpokladoch, z ktorých vychádza prognóza Komisie z jari 2022. Komisiou odhadovaný strednodobý potenciálny rast nepočíta s pozitívnym vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a ktoré môžu posilniť potenciálny rast.

9 Nie sú financované z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ.

10 Oznámenie Komisie Rade: Usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2023, Brusel, 2. 3. 2022, COM(2022) 85 final.

meniacim okolnostiam, a musí byť diferencovaná v jednotlivých krajinách v závislosti od ich fiškálnej a hospodárskej situácie, a to aj z hľadiska vystavenia danej krajiny kríze a prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny.

(9) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Švédsko predložilo Komisii 28. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, efektívnosť, účinnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 4. mája prijala rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Švédska[11]. Uvoľnenie splátok je podmienené rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Švédsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(10) Švédsko predložilo 29. apríla 2022 svoj národný program reforiem na rok 2022 a svoj konvergenčný program na rok 2022 v súlade s lehotou stanovenou v článku 4 nariadenia (ES) č. 1466/97. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali spoločne. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2022 zohľadňujú aj polročné správy Švédska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

(11) Komisia 23. mája 2022 uverejnila správu o Švédsku[12] na rok 2022. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Švédsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu prijatých Radou v rokoch 2019, 2020 a 2021, a na základe hodnotiacej tabuľky obnovy a odolnosti sa zhodnotilo vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Švédskom. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami vrátane výziev vyplývajúcich z invázie Ruska na Ukrajinu. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Švédska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

(12) Komisia vykonala v súvislosti so Švédskom hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 a jeho výsledky uverejnila 23. mája 2022[13]. Komisia dospela k záveru, že vo Švédsku existujú makroekonomické nerovnováhy. Zraniteľné miesta sa týkajú vysokých a rastúcich cien obytných nehnuteľností a vysokej zadlženosti domácností. Súkromný dlh sa v roku 2020 zvýšil na 216 % HDP, čo vyvoláva obavy preto, že veľký podiel dlhu je použitý na nákup nehnuteľností. Finančné inštitúcie sú vystavené trhu s nehnuteľnosťami prostredníctvom hypotekárnych úverov a úverov na nehnuteľnosti určené na podnikanie a pre stavebné firmy. Kvôli nedostatku bývania, nadmerne regulovanému trhu s nájomným bývaním, fiškálnym stimulom na využívanie hypotekárnych úverov a klesajúcim úrokovým sadzbám sa domácnosti čoraz viac zadlžujú, aby financovali nákup obytných nehnuteľností. V dôsledku toho sú zraniteľné voči potenciálnym zmenám úrokových

[11] Vykonávacie rozhodnutie Rady zo 4. mája 2022 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Švédska (ST 7772/2022; ST 7772/2022 ADD 1).

[12] SWD(2022) 625 final.

[13] SWD(2022) 639 final.

sadzieb. Dlh domácností bol na konci roka 2020 na úrovni 188 % disponibilného príjmu a na úrovni 95 % HDP. Náprava by mohla mať nepriaznivý vplyv na hospodárstvo a bankový sektor. To by mohlo mať dominový efekt na krajiny s hospodárskymi a finančnými väzbami na švédske hospodárstvo a bankový sektor. V posledných rokoch sa prijali niektoré opatrenia na riešenie týchto nerovnováh, ale ich vplyv je obmedzený. Hlavné nedostatky v príslušných oblastiach politiky pretrvávajú najmä v súvislosti s daňovými stimulmi na dlhovo financované vlastníctvo obytných nehnuteľností, ponukou bývania a trhom s nájomným bývaním.

(13) Rada 20. júla 2020 odporučila Švédsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo v rokoch 2020 a 2021 všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií. Podľa údajov overených Eurostatom sa deficit verejných financií Švédska znížil z 2,7 % HDP v roku 2020 na 0,2 % HDP v roku 2021. V rámci reakcie fiškálnej politiky Švédsko v roku 2021 podporovalo obnovu hospodárstva, pričom objem dočasných núdzových podporných opatrení klesol z 3,3 % HDP v roku 2020 na 2,2 % HDP v roku 2021. Opatrenia, ktoré Švédsko prijalo v roku 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, boli väčšinou dočasné. Zároveň však niektoré diskrečné opatrenia, ktoré sa prijali v období 2020 – 2021, neboli dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami, pričom išlo najmä o niekoľko výdavkových opatrení, ako aj zníženie dane z príjmov. Podľa údajov overených Eurostatom bol verejný dlh v roku 2021 na úrovni 36,7 % HDP.

(14) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy v konvergenčnom programe na rok 2022, je realistický. Vláda predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2022 zvýši o 3,1 % a v roku 2023 o 1,6 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá nižší rast reálneho HDP na úrovni 2,3 % v roku 2022 a 1,4 % v roku 2023. Vláda očakáva, že celkový deficit sa v roku 2022 zvýši na úroveň 0,5 % HDP a v roku 2023 sa zmení na prebytok vo výške 0,5 %. Zvýšenie deficitu v roku 2022 odráža najmä slabší hospodársky rast a dodatočné výdavkové priority, ktoré spoločne dominujú pri rušení núdzových opatrení. Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP klesne v roku 2022 na 33,5 % a v roku 2023 bude naďalej klesať a dosiahne úroveň 30,7 %. Na základe oznámených opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2022 predpokladá deficit verejných financií na úrovni 0,5 % HDP v roku 2022, ktorý sa v roku 2023 zmení na prebytok vo výške 0,5 % HDP. To je v súlade s deficitom predpokladaným v konvergenčnom programe na rok 2022. V prognóze Komisie z jari 2022 sa počíta s podobným pomerom dlhu verejnej správy k HDP, a to 33,8 % v roku 2022 a 30,5 % v roku 2023.

Na základe prognózy Komisie z jari 2022 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP odhaduje na 1,9 %. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a ktoré môžu posilniť potenciálny rast Švédska.

(15) Vláda v roku 2022 postupne zrušila väčšinu opatrení prijatých v reakcii na krízu COVID-19, takže sa predpokladá, že objem dočasných núdzových podporných opatrení klesne z 2,2 % HDP v roku 2021 na 1,2 % HDP v roku 2022. Saldo verejných financií je ovplyvnené opatreniami prijatými na zmiernenie hospodárskeho

a sociálneho vplyvu zvýšenia cien energie, ktoré sa v prognóze Komisie z jari 2022 odhadujú na 0,4 % HDP v roku 2022 a 0,0 % HDP v roku 2023[14]. V porovnaní s priemerom EÚ má Švédsko nižšiu energetickú náročnosť hospodárstva a nižší podiel výdavkov domácností na energiu[15]. Medzi tieto opatrenia patria sociálne transfery pre domácnosti, ktoré majú kompenzovať vyššie ceny elektrickej energie, a zníženie daní z pohonných hmôt v odvetví poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rybárstva. Tieto opatrenia boli oznámené ako dočasné. Ak však ceny energie zostanú zvýšené aj v roku 2023, niektoré z nich by sa mohli uplatňovať aj naďalej. Niektoré z týchto opatrení nie sú cielené, najmä transfer pre domácnosti na pokrytie vyšších cien elektrickej energie. V prognóze Komisie z jari 2022 sa predpokladá, že náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny budú v rokoch 2022 a 2023 na úrovni 0,1 % HDP[16], zatiaľ čo len samotné zvýšené náklady na výdavky na obranu dosiahnu takmer 0,1 % HDP v roku 2022.

(16) Rada 18. júna 2021 odporučila, aby Švédsko[17] v roku 2022 zachovalo podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a aby zachovalo investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožnia – uskutočňovalo fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte a aby súčasne zvyšovalo investície s cieľom posilniť rastový potenciál.

(17) Na základe prognózy Komisie z jari 2022 a s prihliadnutím na informácie uvedené v konvergenčnom programe Švédska na rok 2022 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2022 podporné a dosiahnu úroveň –0,6 % HDP, čo je v súlade s odporúčaním Rady[18]. Švédsko plánuje pokračovať v podpore obnovy tým, že bude využívať Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie ďalších impulzov v súlade s odporúčaním Rady. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ k hospodárskej činnosti sa má v porovnaní s rokom 2021 zvýšiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že vplyv investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov na zámery fiškálnej politiky bude v roku 2022 neutrálny[19]. Švédsko preto plánuje v súlade s odporúčaním Rady zachovať investície financované

---

14 Tieto údaje predstavujú úroveň ročných rozpočtových nákladov na uvedené opatrenia prijaté od jesene 2021, a to vrátane bežných príjmov a výdavkov, ako aj prípadných opatrení v oblasti kapitálových výdavkov.

15 Podiel výdavkov domácností na energiu sa meria podielom energetickej zložky v koši HICP.

16 Predpokladá sa, že do konca roka 2022 sa celkový počet vysídlených osôb z Ukrajiny prichádzajúcich do EÚ postupne zvýši na 6 miliónov, pričom ich geografické rozloženie je odhadnuté na základe veľkosti existujúcej diaspóry, relatívneho počtu obyvateľov prijímajúceho členského štátu a skutočného rozmiestnenia vysídlených osôb z Ukrajiny v rámci EÚ v marci 2022. Pokiaľ ide o rozpočtové náklady na osobu, odhady vychádzajú z mikrosimulačného modelu Spoločného výskumného centra Komisie s názvom Euromod, pričom sa zohľadňujú tak peňažné transfery, na ktoré ľudia môžu mať nárok, ako aj vecné dávky, ako je vzdelávanie a zdravotná starostlivosť.

17 Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Švédska na rok 2021 (Ú. v. EÚ C 304, 29.7.2021, s. 131).

18 Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku; kladné znamienko ukazovateľa naopak znamená, že rast primárnych výdavkov je nižší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na reštriktívnu fiškálnu politiku.

19 Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok vo výške 0,0 percentuálneho bodu HDP.

z vnútroštátnych zdrojov. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2022 predstavovať expanzívny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,4 percentuálneho bodu. Tento príspevok zahŕňa dodatočný vplyv uvedených opatrení na riešenie hospodárskeho a sociálneho dosahu zvýšenia cien energie (0,4 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP).

(18) V prognóze Komisie z jari 2022 sa uvádza, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 za predpokladu nezmenenej politiky predstavovať +1,3 % HDP[20]. Predpokladá sa, že Švédsko bude v roku 2023 naďalej využívať granty Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočnej podpory obnovy. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ k hospodárskej činnosti sa má v porovnaní s rokom 2022 zvýšiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2023 predstavovať mierne reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,1 percentuálneho bodu[21]. Zároveň sa predpokladá, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k celkovým zámerom fiškálnej politiky na úrovni 1,1 percentuálneho bodu. Zahŕňa to vplyv postupného rušenia opatrení na riešenie zvýšených cien energie (0,4 % HDP).

(19) V konvergenčnom programe na rok 2022 sa očakáva, že prebytok verejných financií sa postupne zvýši na úroveň 0,8 % HDP v roku 2024 a na úroveň 1,4 % HDP do roku 2025. Deficit verejných financií má teda počas časového rámca programu zostať pod úrovňou 3 % HDP. Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa bude naďalej znižovať, a to konkrétne na 28,9 % v roku 2024 a ešte nižšie na úroveň 26,4 % v roku 2025. Na základe analýzy Komisie sa zdá, že riziká v oblasti udržateľnosti dlhovej služby sú v strednodobom horizonte nízke.

(20) Kombinácia vysokých cien obytných nehnuteľností a dlhu domácností predstavuje riziko neusporiadanej nápravy. Švédsko v posledných rokoch zaviedlo niekoľko makroprudenciálnych opatrení na zníženie dlhu domácností v pomere k príjmom a hodnote nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou. Avšak iné stimuly na požičiavanie si a zadlžovanie sa neboli odstránené. V dôsledku toho sa zdá, že politické opatrenia, ktoré sa doteraz prijali, mali obmedzený dosah na rast poskytovania hypotekárnych úverov. Ceny obytných nehnuteľností od polovice 90. rokov 20. storočia rástli a prevýšili rast príjmov domácností. Tento trend sa v priebehu roka 2021 zrýchlil, pričom nominálne ceny obytných nehnuteľností sa v treťom štvrťroku medziročne zvýšili o 11,3 %. Medzi hlavné dôvody patria daňové stimuly zvýhodňujúce vlastníctvo obytných nehnuteľností a hypotekárne zadlženie, akomodačné úverové podmienky a relatívne nízke splátky hypoték. Celkové daňové zaťaženie nehnuteľností je vo Švédsku pomerne nízke z dôvodu veľkorysých daňových odpočtov platieb

[20] Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku; kladné znamienko ukazovateľa naopak znamená, že rast primárnych výdavkov je nižší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na reštriktívnu fiškálnu politiku.

[21] Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok vo výške 0,0 percentuálneho bodu HDP.

hypotekárnych úrokov a nízkych periodických daní z nehnuteľností. Zatiaľ čo dane z kapitálových ziskov sa v rokoch 2020 a 2021 znížili s cieľom znížiť náklady existujúcich vlastníkov obytných nehnuteľností na kúpu a zmenu obytných nehnuteľností, tento pokles pravdepodobne mierne sťažil vstup na trh pre prvonákupcov, a to tým, že došlo k zvýšeniu cien obytných nehnuteľností. Napriek tomu, že v posledných rokoch došlo k výraznému nárastu novej výstavby a zvýšeniu počtu udelených stavebných povolení, očakáva sa, že v nasledujúcich rokoch bude naďalej nedostatok obytných nehnuteľností. Okrem toho sa existujúci bytový fond nevyužíva efektívne. Celkovo to ľuďom sťažuje zmenu zamestnania a pravdepodobne prispieva k medzigeneračnej nerovnosti. Na trhu s nájomným bývaním má z regulovaného nájomného, ktoré je nižšie než trhové nájomné, prospech len obmedzená skupina domácností. Neexistuje pritom žiadne prepojenie medzi nájomným a potrebami a príjmami domácnosti. Zvýšenie efektívnosti by sa dosiahlo, ak by sa nájomné riadilo trhovými cenami, ktoré by intenzívnejšie dopĺňala podpora nájomného založená na príjmoch a čistom majetku.

(21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Tieto reformy a investície prispievajú k riešeniu všetkých hospodárskych a sociálnych výziev uvedených v odporúčaniach pre danú krajinu, ktoré Rada v rámci európskeho semestra v rokoch 2019 a 2020 adresovala Švédsku, alebo ich významnej podskupiny, ako aj k plneniu všetkých odporúčaní pre danú krajinu vydaných pred dátumom prijatia plánu. V uvedenom pláne sa zavádzajú najmä reformy a investície na podporu zelenej a digitálnej transformácie, zvýšenie odolnosti systému zdravotnej starostlivosti, zníženie rizika prania špinavých peňazí a zvýšenie úrovne vzdelania a zručností.

(22) Očakáva sa, že vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Švédska prispeje k ďalšiemu pokroku v oblasti zelenej a digitálnej transformácie. Opatrenia na podporu cieľov v oblasti klímy predstavujú vo Švédsku 44 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu, zatiaľ čo opatrenia na podporu digitálnych cieľov predstavujú 21 % celkových prostriedkov pridelených v rámci plánu. Plnohodnotné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti v súlade s príslušnými míľnikmi a cieľmi pomôže Švédsku rýchlo sa zotaviť z dôsledkov krízy COVID-19 a zároveň posilní jeho odolnosť. Pre úspešné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti, ako aj iných hospodárskych politík a politík zamestnanosti, ktoré presahujú rámec plánu, je naďalej dôležité systematické zapojenie sociálnych partnerov a iných príslušných zainteresovaných strán, ktorým sa má zabezpečiť všeobecná zodpovednosť za celkový program v danej oblasti politiky.

(23) Švédsko predložilo programové dokumenty politiky súdržnosti v období medzi novembrom 2021 a februárom 2022[22]. V súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021 musí Švédsko pri programovaní fondov politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 zohľadniť príslušné odporúčania pre danú krajinu. Predstavuje to predpoklad na zlepšenie účinnosti a maximalizáciu pridanej

[22] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159).

hodnoty finančnej podpory, ktorá sa má získať z fondov politiky súdržnosti, ako aj podporu koordinácie, komplementárnosti a koherentnosti medzi týmito fondmi a inými nástrojmi a fondmi Únie. Úspešné vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako aj programov politiky súdržnosti závisí aj od odstránenia prekážok brániacich investíciám na podporu zelenej a digitálnej transformácie a vyváženého územného rozvoja.

(24) Nad rámec hospodárskych a sociálnych výziev, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti, Švédsko čelí viacerým ďalším výzvam súvisiacim s i) nadhodnotenými cenami obytných nehnuteľností spolu s pokračujúcim zvyšovaním dlhu domácností; ii) nerovnakými príležitosťami vo vzdelávaní pre žiakov zo znevýhodneného prostredia a s migrantským pôvodom a potrebou lepšej integrácie znevýhodnených skupín do trhu práce, ako aj s iii) potrebou ďalej znižovať závislosť od fosílnych palív, a to aj od fosílnych palív z Ruska.

(25) Napriek celkovým dobrým výsledkom majú nerovnosti vo švédskom vzdelávacom systéme vplyv na úroveň základných zručností žiakov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a žiakov s migrantským pôvodom. Rozdiel vo výsledkoch medzi žiakmi narodenými vo Švédsku a žiakmi narodenými v cudzine sa výrazne zvýšil v kontexte zdvojnásobenia počtu žiakov s migrantským pôvodom v rokoch 2009 až 2018. Hoci výsledky medzinárodných testov ukazujú, že základné zručnosti sa celkovo zlepšili, rozdiely v zručnostiach v čítaní medzi žiakmi s migrantským pôvodom a bez neho patria medzi najvyššie v EÚ. Okrem toho je miera predčasného ukončenia školskej dochádzky oveľa vyššia v prípade žiakov narodených v cudzine. Nerovnosti vo vzdelávaní sa zvyšujú a často súvisia s tým, že žiaci s migrantským pôvodom majú obmedzené možnosti výberu škôl. Rozdiely vo výsledkoch v oblasti vzdelávania majú veľký vplyv na šance žiakov v znevýhodnených situáciách rozvíjať príslušné zručnosti a nájsť si zamestnanie. Švédsko disponuje príležitosťami na zlepšenie štruktúry a riadenia vzdelávacieho systému vrátane procesu zápisu, ako aj na riešenie pretrvávajúceho nedostatku kvalifikovaných učiteľov v záujme podpory kvality a rovnosti vzdelávacieho systému. Švédsko čelí aj výzvam, pokiaľ ide o integráciu ľudí s nízkou kvalifikáciou, ktorí už presiahli vek školskej dochádzky, a ľudí narodených v cudzine do trhu práce. Celkovo táto situácia prispieva k tomu, že značný počet pracovníkov sa stále nezúčastňuje na trhu práce a má pretrvávajúce medzery v zručnostiach.

(26) Vzhľadom na mandát hláv štátov, resp. predsedov vlád EÚ, ktorý je stanovený vo vyhlásení z Versailles, je cieľom plánu REPowerEU čo najskôr ukončiť závislosť Európskej únie od dovozu fosílnych palív z Ruska. Na tento účel sa v dialógu s členskými štátmi určujú najvhodnejšie projekty, investície a reformy na vnútroštátnej a regionálnej úrovni a na úrovni EÚ. Cieľom týchto opatrení je znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív a prejsť na dovoz fosílnych palív z iných krajín, než je Rusko.

(27) Je nevyhnutné zintenzívniť úsilie o splnenie cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie stanovených v národnom energetickom a klimatickom pláne. Hoci má Švédsko najvyšší podiel obnoviteľných zdrojov energie na spotrebe energie v EÚ (51,1 % v roku 2020), patrí medzi členské štáty s najvyššou spotrebou energie na osobu. Veľká časť švédskych emisií skleníkových plynov navyše pochádza z odvetvia dopravy, najmä z cestnej dopravy. Toto odvetvie zostáva vo veľkej miere závislé od ropy, ktorá predstavuje 17,7 % celkového energetického mixu. Okrem toho sa v roku 2021 naďalej zväčšovali obmedzenia kapacity elektrickej energie a sústavy, najmä na juhu Švédska, čo obmedzilo rozširovanie obchodných činností a ich umiestňovanie

v krajine. Túto otázku ešte zhoršuje nedostatočná prenosová kapacita medzi severom a juhom. Na dosiahnutie národného cieľa 100 % elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2040 a na dosiahnutie nulovej bilancie emisií uhlíka do roku 2045 sú potrebné ďalšie investície do energie z obnoviteľných zdrojov, kapacity sústav a sietí a prepojenia medzi regiónmi krajiny. Ďalšie zefektívnenie povoľovacích postupov by znížilo zaťaženie spojené so zavádzaním energie z obnoviteľných zdrojov, najmä veternej energie. Zníženie spotreby energie zvýšením energetickej efektívnosti je navyše nevyhnutné na zníženie emisií uhlíka a nákladov spotrebiteľov a podnikov na energiu. Zvýšenie investícií do obnoviteľných zdrojov energie a elektrifikácie, odstránenie problémových miest v infraštruktúre, zvýšenie energetickej efektívnosti a zníženie spotreby fosílnych palív v doprave prispeje k zníženiu celkovej závislosti od fosílnych palív, a to aj od fosílnych palív z Ruska. Podiel fosílnych palív (2,6 % v prípade plynu, 3,2 % v prípade uhlia a 17,7 % v prípade ropy v roku 2020) vo švédskom energetickom mixe je podstatne nižší ako priemer EÚ (24,4 % v prípade plynu, 10,8 % v prípade uhlia a 32,7 % v prípade ropy v roku 2020). Závislosť Švédska od ruských fosílnych palív však možno ešte znížiť. Platí to najmä o rope (20 % dovozu rafinovanej ropy a 8 % celkového dovozu ropy v roku 2020 pochádzalo z Ruska) a plyne (13 % celkového dovozu plynu v roku 2020 pochádzalo z Ruska). Hoci je závislosť od plynu a ropy značná, je pod priemerom EÚ, ktorý predstavuje 44 % závislosť od Ruska, pokiaľ ide o dovoz plynu, 23 % závislosť od Ruska, pokiaľ ide o dovoz ropy, a 35 % závislosť od Ruska, pokiaľ ide o dovoz rafinovanej ropy[23]. Okrem toho by pokrok v projektoch prepojenia so susednými krajinami mohol vzhľadom na nedávne geopolitické udalosti zvýšiť bezpečnosť dodávok energie Švédska a schopnosť prispôsobiť sa regionálnym rozdielom. Treba poznamenať, že na to, aby Švédsko dosiahlo súlad s cieľmi balíka „Fit for 55“, bude potrebné ďalšie zvýšenie ambícií v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov, väčšieho využívania obnoviteľných zdrojov energie a zvyšovania energetickej efektívnosti.

(28) Hoci zrýchlenie prechodu ku klimatickej neutralite a odklonu od fosílnych palív bude mať v niektorých odvetviach za následok značné náklady na reštrukturalizáciu, Švédsko môže v rámci politiky súdržnosti využiť Mechanizmus spravodlivej transformácie, aby zmiernilo sociálno-ekonomický dosah tohto prechodu v najviac zasiahnutých regiónoch. Švédsko môže okrem toho využiť Európsky sociálny fond plus na zlepšenie pracovných príležitostí a posilnenie sociálnej súdržnosti.

(29) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala konvergenčný program na rok 2022 a jej stanovisko[24] je zohľadnené v odporúčaní 1, ktoré je uvedené ďalej.

(30) Rada na základe hĺbkového preskúmania, ktoré uskutočnila Komisia, a tohto posúdenia preskúmala národný program reforiem na rok 2022 a konvergenčný program na rok 2022. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú zohľadnené v ďalej uvedených odporúčaniach 1 a 2. Politiky uvedené v odporúčaniach 1 a 2 pomáhajú okrem iného riešiť nerovnováhy spojené so slabo fungujúcim trhom s bývaním a nadhodnotenými cenami obytných nehnuteľností spolu s pokračujúcim zvyšovaním dlhu domácností,

---

[23] Eurostat (2020), podiel dovozu z Ruska na celkovom dovoze zemného plynu, ropy a čierneho uhlia. Pokiaľ ide o priemer EÚ27, celkový dovoz je založený na dovoze z krajín mimo EÚ27. V prípade Švédska celkový dovoz zahŕňa obchod v rámci EÚ. Ropa nezahŕňa rafinované ropné produkty.

[24] Podľa článku 9 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Švédsko v rokoch 2022 a 2023 prijalo opatrenia s týmto cieľom:

1. v roku 2023 zabezpečiť, aby bol rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky, pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora pre domácnosti a firmy, ktoré sú najviac ohrozené zvýšením cien energie, a pre ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny; byť pripravené prispôsobiť súčasné výdavky vyvíjajúcej sa situácii; zvýšiť verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, a to aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, RePowerEU a iných fondov EÚ; v období po roku 2023 vykonávať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií; znížiť riziká súvisiace s vysokým dlhom domácností a nerovnováhou na trhu s bývaním znížením daňovej odpočítateľnosti platieb hypotekárnych úrokov alebo zvýšením periodických daní z nehnuteľností; stimulovať investície do bytovej výstavby s cieľom zmierniť najnaliehavejšie nedostatky, a to najmä odstránením štrukturálnych prekážok výstavby a zabezpečením ponuky stavebných pozemkov; zlepšiť efektívnosť trhu s bývaním, a to aj zavedením reforiem na trhu s nájomným bývaním;

2. pokračovať vo vykonávaní svojho plánu obnovy a odolnosti v súlade s míľnikmi a cieľmi uvedenými vo vykonávacom rozhodnutí Rady zo 4. mája 2022; urýchlene dokončiť rokovania s Komisiou o programových dokumentoch politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027, aby sa mohli začať uplatňovať;

3. znížiť vplyv sociálno-ekonomického prostredia a migrantského pôvodu na výsledky žiakov v oblasti vzdelávania, a to poskytovaním rovnakých príležitostí, pokiaľ ide o prístup ku školám, a riešením nedostatku kvalifikovaných učiteľov; rozvíjať zručnosti znevýhodnených skupín vrátane ľudí s migrantským pôvodom, a to prispôsobením zdrojov a metód ich potrebám s cieľom pomôcť im začleniť sa do trhu práce;

4. znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív urýchlením zavádzania obnoviteľných zdrojov energie a zvýšením doplnkových investícií do sieťovej infraštruktúry, posilnením vnútroštátnych sústav v rámci krajiny s cieľom zabezpečiť dostatočnú kapacitu siete, zlepšením energetickej efektívnosti a ďalším zefektívnením povoľovacích postupov pre projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov.

V Bruseli

Za Radu
predseda